

ІВАНОВ Віктор Євгенович (09(22). 11. 1908, с. Стара Майна, нині Ульянов. обл., РФ — 27. 12. 1980, Харків) — фізик. Доктор фізико-математичних наук (1961), професор (1963), член-кореспондент АН СРСР (1964), академік АН УРСР (1967). Заслужений діяч науки УРСР (1978). Державна премія СРСР (1972), премія РМ СРСР (1981, посмертно). Державні нагороди СРСР. Закін. Ашхабад. пед. інститут (нині Ашгабат; 1942) і Одес. гідрометеорол. інститут (1945). Працював на виробництві (1924–29), завідувач відділу ред. г. «На смену» (м. Свердловськ, нині Єкатеринбург, РФ; 1929–32), ред. г. «ТезеИоя» (м. Байрам-Алі, нині Туркменістан; 1933–37), заст. гол. ред. г. «Туркменская искра» (Ашхабад, 1937–39). Від 1947 — у Харків. фіз.-тех. інституті АН УРСР: від 1949 — нач. лаб., від 1957 — відділу вакуум. металургії, від 1959 — заступник директора, від 1965 — директор. За сумісн. від 1949 — у Харків. університеті: 1962–70 — засн. і завідувач кафедри матеріалів реакторобудування. Спільно з К. Синельниковим побудував вакуумні прокатні стани (1952–53) і заснував новий наук. напрям — вакуумну металургію. Дослідив прокатку у вакуумі урану, цирконію, берилію, ніобію та ін. металів. За допомогою методу вакуум. плакування

отримав багатошарові матеріали з підвищеними мех. і особливими фіз. властивостями. Зі співроб. виконав фундам. дослідж. механізмів пластич. деформації і руйнування металів з гексагонал. щільноупаков. структурою (берилій, цирконій та ін.), зробивши вагомий внесок у розуміння фіз. природи руйнування берилію і заклавши фіз. основи вирішення проблеми ламкості цих металів. Проводив дослідж. у галузі реактор. та радіац. матеріалознавства, з питань захисту матеріалів і елементів конструкцій від окиснення та впливу ін. агресив. середовищ. Разом з учнями детально дослідив окиснення силіцидів, карбідів інтерметалідів, розробив жаростійкі (до 2800 °С) покриття і методи їх нанесення. Запропонував принципи створення композиц. матеріалів за допомогою методу направленої кристалізації евтектич. сплавів.

Основні праці

Высокотемпературные защитные покрытия на молибдене. К., 1956; Применение вакуумных методов в разработке жаропрочных сплавов. К., 1957; Чистые и сверхчистые металлы. Москва, 1965 (співавтор); Защита вольфрама от окисления при высоких температурах. Москва, 1968 (співавтор); Атомная наука и техника в СССР. Москва, 1977 (співавтор); Актуальные задачи физики радиационных повреждений материалов // Реактор. материалы. Москва, 1978. Т. 1 (співавтор); Физические основы решения проблемы хрупкости бериллия // УФЖ. 1978. Т. 23, № 11 (співавтор).

Рекомендована література

1. Виктор Евгеньевич Иванов (1908–1980): Библиогр. указ. Москва, 1991;
2. Ажажа В. М., Лавриненко С. Д., Пилипенко Н. Н. Развитие вакуумной металлургии в УФИ-ННЦ ХФТИ (К столетию со дня рожд. В. Е. Иванова) // Вопр. атом. науки и техники. 2008. № 1;
3. Академик Виктор Евгеньевич Иванов. Х., 2008.

В. Ф. Зеленський

Бібліографічний опис:

Іванов Віктор Євгенович / В. Ф. Зеленський // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-14281>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).